

Head arhitektid ja külalised,

Mul on hea meel avada konverentsi „Riik kui kodu“ teine sessioon.

Algav sektsioon arutleb arhitektuuri rolli üle kriisiajal, püüdes mõtestada majanduses toimuvat laiemalt ja kaasnevaid muudatusi ja uusi ootusi arhitektuuri suhtes.

On selge, et majanduslanguse mõju ehitusturule on otsene ja mitte ainult meil. Isegi maailma tunnustatute arhitektide nagu Norman Fosteri või Frank Gehry projektid näiteks Barcelonas on jäänud paremaid aegu ootama.

Agas turu langus ei tähenda, et valdkonna tähtsus väheneks, peadpööritlevast kasvust hinge tõmmates on vast rohkemgi aega mõelda arhitektuurile kui elukeskkonnale. Stiihiliselt põldudele kerkivate odavelamurajoonide aeg on loodetavasti möödas. Kuhu edasi? Just praegu on aeg seada sihte ja teha plaane, et olla valmis uueks tõusuks.

Ühest küljest lausa karjub Eesti uute huvitavate hoonete järele, mis ka kaugemalt vaadates silma paistaks ja siia turiste meelitaks. Üks väheseid taolisi on maja, kus me täna viibime. Teine huvitav hoone on Tallinna Inglise kolledži spordihoone, aga selliseid näiteid võiks rohkem olla.

Teisest küljest tähendavad muutuvad olud suurenevaid nõudmisi mitte ainult vormile, vaid ka sisule. Arhitektuur on valdkond, mis seob subjektiivsed kunstilised valikud objektiivse reaalsusega ja selle seose leidmine ei muutu lähiajal ilmselt lihtsamaks. Kuningliku Briti Arhitektide Liidu president (*Sunand Prasad*) ütleb, et „stiilist mõtlemine muutub varsti luksuseks, kui meie eluviis ei muutu jätkusuutlikumaks,“ pidades silmas energiatõhususe ja kliimamuutusega seonduvaid küsimusi.

See on raske pätkel – teha vähema raha eest paremaid asju. Ometi ei tohi unustada, et arhitektuur ei ole ühepoolne protsess – majad, mis meid ümbritsevad, mõjutavad ja kujundavad meid. Arhitekti loodud üksikobjektidest moodustuv tervik mõjutab meie emotsioone ja kaudselt ka käitumist. Sellepärast on väga oluline, et see elukeskkond ei kujuneks juhuslikult, vaid kindlatele põhimõtetele ja riigi tasemel otsustele tuginedes.

Minu järel kõnelev Euroopa Arhitektuuripoliitikate foorumi president Rob Docter on öelnud, et ehkki lähenemisi on erinevaid, saab riikliku arhitektuuripoliitika olemasolu üle otsustada kahe näitaja järgi. Esiteks, kas riigis on elav diskussioon ja avalik huvi selle üle ja vastu, mida tähendab kvaliteet arhitektuuris. Ja teiseks, kas on olemas poliitiline huvi ja teotahe tööpoolest ka kokkulepitud kvaliteedi poole liikuda. Mina kinnitan, et poliitiline huvi on Eestis olemas.

Arhitektuuripoliitika eest tervikuna vastutab meil Kultuuriministeerium, kes teostab seda läbi arhitektuurivaldkonna tegevuskava (2004-2008), mis nüüd küll juba värskendust ootab. Koostamisel on ka uus planeerimis- ja ehitusseadustik, mis mõlema valdkonna põhimõtted kokku võtab ja võimalikud vastuolud loodetavasti välistab. Siseministeeriumis töötame üleriigilise planeeringu ajakohastamise kallal, et viia see kooskõlla näiteks energeetika ja kliimamuutuste alal toimunud arengutega.

Usun, et tänasel seminaril ja edasistel üritustel toimuvad arutelud on heaks sisendiks ka ministeeriumides tehtavale tööle, soovin edu ja jõudu!